

11 Financiële aspecten

11.0 Algemeen

In dit hoofdstuk staan de financiële aspecten verbonden aan het waterbeheer in Zuid-Holland Zuid centraal. Onderwerpen die daarbij aan de orde komen zijn de kosten per jaar van alle beleidsproducten, zowel totaal als per waterschap. Voorts wordt een overzicht gegeven van de totale kosten per jaar voor zowel het taakveld waterkwantiteitsbeheer als het taakveld waterkwaliteitsbeheer. Tevens wordt een overzicht gepresenteerd van het verloop van de tarieven over de planperiode. De in dit hoofdstuk gepresenteerde bedragen zijn gebaseerd op prijspeil 1998. Voorts wordt opgemerkt dat alle waterbeheerders, met uitzondering van het waterschap IJsselmonde, rekening hebben gehouden met loon- en prijsstijgingen. Daarbij zijn percentages gehanteerd variërend van 2 tot 3%. Voor wat betreft het zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden zijn loon- en prijsstijgingen verwerkt vanaf tabel 11.3.

11.1 Kosten van de beleidsproducten

Tabel 11.1 geeft een overzicht van de kosten per jaar van alle beleidsproducten, zowel totaal als per waterschap.

Beleidsproduct	Waterschap	Kosten in guldens * 1000				
		1999	2000	2001	2002	2003
Waterkwaliteitsmeting	HEW	2712	2692	2763	3017	3216
Sanering waterbodems	HEW	119	118	121	132	141
Vergunningen en meldingen Wvo	HEW	5339	5298	5439	5938	6329
Handhaving Wvo	HEW	3853	3823	3925	4285	4568
Ricoteringsbeleid	HEW	5066	5028	5162	5635	6007
Transport van afvalwater	HEW	12784	12687	13025	14219	15157
Zuivering van afvalwater	HEW	70542	70002	71870	78455	83634
Verwerken en afzetten van slib	HEW	36900	36618	37595	41039	43748
Beheer en onderhoud van watergangen en kunstwerken	A&V	2065	2211	2266	2337	2334
	BD	3090	3301	3211	3327	3491
	GO	2540	2624	2702	2801	2947
	GW	4229	4385	4537	4571	4509
	IJ	2485	2517	2507	2484	2619
	KW	787	777	787	797	807
	TOTAAL	15176	15815	16010	16317	16707
Baggeren	A&V	2404	2395	2455	2764	2833
	BD	662	684	1004	816	857
	GO	297	300	311	311	309
	GW	3122	3291	2852	2860	2860
	IJ	1134	1180	1183	1171	877
	KW	1027	1027	1027	1027	1027
	HEW	2252	2235	2295	2505	2670
	TOTAAL	10898	11112	11327	11454	11433
Handhaving peilbesluiten	A&V	4492	4802	4924	4953	5079
	BD	3323	3289	3263	3344	3180
	GO	2001	1994	1972	1943	1947
	GW	4018	3931	3999	4103	4103
	IJ	2235	2225	2160	2154	2401
	KW	2426	2480	2719	2879	3022
	TOTAAL	18354	18721	19037	19376	19732

Beleidsproduct	Waterschap	Kosten in guldens * 1000				
		1999	2000	2001	2002	2003
Vergunningen en ontheffingen waterkwantiteitsbeheer	A&V	60	59	60	61	62
	BD	59	61	63	64	66
	GO	29	29	29	29	30
	GW	92	94	96	95	95
	IJ	28	28	28	28	62
	KW	7	7	7	7	7
	TOTAAL	275	278	283	284	322
	Handhaving waterkwantiteitsbeheer	A&V	93	92	94	95
BD		67	67	69	72	73
GO		33	33	33	33	34
GW		120	123	126	126	126
IJ		23	23	23	23	23
KW		64	63	66	70	73
TOTAAL		400	401	411	419	426
Projecten integraal waterbeheer		A&V	57	56	58	58
	BD	282	331	251	345	256
	GO	135	163	195	220	255
	GW	147	220	295	320	320
	IJ	65	99	136	158	91
	KW	25	25	25	25	25
	HEW	5008	4989	5102	5569	5937
	TOTAAL	5719	5863	6062	6695	6943
	Planvorming integraal waterbeheer	A&V	486	480	492	491
BD		146	137	139	141	142
GO		69	69	69	69	69
GW		113	114	117	117	117
IJ		184	184	184	184	183
KW		77	77	77	77	77
HEW		251	249	256	279	298
TOTAAL		1326	1310	1334	1358	1392
Strategische plannen van derden		A&V	44	43	44	44
	BD	8	8	8	9	9
	GO	28	27	27	27	28
	GW	0	0	0	0	0
	IJ	0	0	0	0	0
	KW	0	0	0	0	0
	HEW	282	279	287	313	334
	TOTAAL	362	367	366	383	417
	Calamiteitenbestrijding	A&V	32	1	1	1
BD		16	16	17	17	18
GO		38	38	38	38	40
GW		28	28	29	28	28
IJ		5	5	5	5	5
KW		0	0	0	0	0
TOTAAL		118	88	80	89	93

Tabel 11.1: Kosten beleidsproducten

Daar de voorzieningen ten behoeve van de verwante belangen integraal onderdeel vormen van de maatregelen die zijn gericht op het realiseren van de aan de functies verbonden doelstellingen kunnen de kosten van het beleidsproduct voorzieningen verwante belangen waterkwantiteitsbeheer niet separaat in beeld worden gebracht.

11.2 Kosten per taakveld

In tabel 11.2 zijn de kosten per jaar voor het taakveld waterkwaliteitsbeheer weergegeven.

Waterkwaliteitsbeheer	Kosten in guldens * 1000														
	1999			2000			2001			2002			2003		
	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	
Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	9906	9738	10500	10139	10766	10394	10991	10808	11201	11018					
Waterschap De Brielse Dijkkring	7653	7003	7894	7394	8025	7775	8135	8057	8092	8092					
Waterschap Goeree-Overflakkee	5170	5170	5277	5277	5366	5366	5461	5461	5659	5659					
Waterschap De Grootte Waard	11869	11512	12186	11258	12051	11355	12220	11756	12158	11926					
Waterschap IJsselmonde	6159	6159	6261	6261	6226	6226	6207	6207	6261	6261					
Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard	4393	4393	4456	4456	4708	4708	4881	4881	5039	5039					
TOTAAL WATERKWALITEITSBEHEER	45150	43975	46574	44785	47142	45824	47895	47170	48410	47995					

Tabel 11.2: Jaarlijkse kosten waterkwaliteitsbeheer

In tabel 11.3 zijn de kosten per jaar voor het taakveld waterkwaliteitsbeheer weergegeven.

Waterkwaliteitsbeheer	Kosten in guldens * 1000														
	1999			2000			2001			2002			2003		
	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	kosten	na inzet reserves en voorzieningen	
Zuiveringschap Hollandse Eilanden en Waarden	148009	133560	146878	138506	150797	144604	164613	151747	175479	158686					

Tabel 11.3: Jaarlijkse kosten waterkwaliteitsbeheer

11.3 Tarieven

In tabel 11.4 is het verloop over de planperiode van de tarieven voor het taakveld waterkwaliteitsbeheer per waterschap weergegeven.

Tarieven waterkwaliteitsbeheer	In guldens														
	1999			2000			2001			2002			2003		
	gb ¹⁾	ogb ²⁾	ing ³⁾	gb	ogb	ing	gb	ogb	ing	gb	ogb	ing	gb	ogb	ing
Overlig	0,61	124,58	24,60	0,65	128,62	25,16	0,67	131,85	25,79	0,69	137,10	26,82	0,71	139,77	27,34
Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	0,23	42,31	9,00	0,25	43,71	9,56	0,25	44,81	9,80	0,26	46,60	10,19	0,27	47,50	10,39
Waterschap De Brielse Dijkring	0,92	132,27	36,57	0,95	140,07	38,08	0,98	147,69	39,50	1,00	153,41	40,37	0,99	154,28	39,95
Waterschap Goeree-Overflakkee	1,10	166,00	53,00	1,12	169,00	54,00	1,13	172,00	54,00	1,14	175,00	54,00	1,17	181,00	56,00
Waterschap de Grootte Waard	1,08	176,10	40,00	1,05	187,00	39,00	1,04	189,00	39,00	1,06	195,00	40,00	1,07	198,00	40,00
Waterschap IJsselmonde	0,68	217,57	27,00	0,67	223,45	26,78	0,64	224,51	26,00	0,61	227,45	24,96	0,63	198,23	24,57
Hoogheemraadschap van de Krimpenerwaard	0,72	220,79	31,58	0,73	223,96	32,03	0,77	236,62	33,84	0,80	245,32	35,08	0,82	253,26	36,22

Tabel 11.4: Verloop tarieven waterkwaliteitsbeheer

- 1) gb= gebouwd: tarief per f. 5.000,- economische waarde
- 2) ogb=ongebouwd: tarief per hectare
- 3) ing=ingezetenen: tarief per huishouden/voordeur

In tabel 11.5 is het verloop over de planperiode van het tarief voor het taakveld waterkwaliteitsbeheer weergegeven.

Tarieven waterkwaliteitsbeheer	In guldens per v.e.			
	1999	2000	2001	2002
Zuiveringschap Hollandse Eilanden en Waarden	90,00	93,21	96,53	99,97
				103,51

Tabel 11.5: Verloop tarief waterkwaliteitsbeheer

Literatuurlijst

- Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid 1992-1997, waterschappen in Zuid-Holland Zuid
- Evaluatienota IWBP 1995, waterschappen in Zuid-Holland Zuid
- Waterhuishoudingsplan, provincie Zuid-Holland
- Milieubeleidsplan, provincie Zuid-Holland
- Partiële herziening Waterhuishoudingsplan Zuid-Holland 1995, provincie Zuid-Holland
- Derde Nota Waterhuishouding, Ministerie van Verkeer en Waterstaat e.a.
- Vierde Nota Waterhuishouding, Ministerie van Verkeer en Waterstaat e.a.
- Verordening Waterbeheer Zuid-Holland, provincie Zuid-Holland
- Nota Peilbeheer (tweede partiële herziening Waterhuishoudingsplan), provincie Zuid-Holland juli 1998
- Nota Uitwerking baggerbeleid II, provincie Zuid-Holland
- Evaluatienota Water 1993-1998, Ministerie van Verkeer en Waterstaat
- Speurdersgids normen waterkwaliteitsbeheer, STOWA
- Nota Milieuvriendelijk onderhoud door de waterschappen in Zuid-Holland Zuid, waterschappen in Zuid-Holland Zuid
- Aanbevelingen voor toetsing gemeentelijk rioleringsbeleid, Werkgroep Riolering West Nederland
- Nota Waterschapsbeleid voor waterbodems in onderhoud bij derden, Unie van Waterschappen 1995
- Nota Waterschapsbeleid voor waterbodems, Unie van Waterschappen 1995
- Grondwater als leidraad voor oppervlaktewater, Unie van Waterschappen en Dienst Landelijk Gebied (1998)
- Nota afstemming van waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheer in het gebied van de Hollandse Eilanden en Waarden, zuiveringsschap en inliggende waterschappen van Hollandse Eilanden en Waarden, 1989
- Nota procedure en criteria voor onderbemalingen, werkgroep onderbemalingen, Provincie Zuid-Holland, 1990
- Samenwerking tussen waterschappen en gemeenten, Nota van de Unie van Waterschappen en de VNG, 1991
- Strategisch Plan 2, Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden
- Indicatief meerjarenprogramma water 1 en 2
- Notitie 'Omgaan met risico's' 1989
- EG richtlijn 76/464, zwarte en grijze lijst stoffen
- Nota 'Adequaat niveau van handhaving', Ministerie van VROM
- Nota 'Handhaven is doen', CUWVO
- STIWAS, Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden 1995
- Grondwaterplan Zuid-Holland, 1986
- Nota 'Beleid Riolering en Buitengebieden', zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden, juli 1998.

Bijlage 1: Lijst gebruikte afkortingen

Lijst met afkortingen

AID	Algemene Inspectie Dienst
ALARA	As low as reasonable achievable
AMK	Algemene Milieukwaliteit
Amvb	Algemene Maatregel van Bestuur
ANL	Agrarische gebieden met natuur en landschapswaarden
Awb	Algemene Wet bestuursrecht
AWZI	Afvalwaterzuiveringsinrichting
BBP	Beleids- en Beheersproces
BIM	Bedrijf Intern Milieuzorgsysteem
BMP	Bedrijfsmilieuplan
BRP	Basisrioleringsplan
BZV	Biologisch zuurstof verbruik
CAI	Centrale antenne installatie
CUWVO	Coördinatiecommissie Uitvoering Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren
EG/EEG	Europese Gemeenschap
ENW	Evaluatienota Water
ER	Ernstig risico
GOB	Gemeenschappelijk Orgaan Baggerspecie Zuid-Holland
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
IBA	Individuele behandeling van afvalwater
lbs	Interimwet bodemsanering
I.e.	Inwoner equivalent
ISGO	Intergemeentelijk samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee
IWBP	Integraal Waterbeheersplan
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
LUW	Landbouwuniversiteit Wageningen
MILBOWA	Milieukwaliteitsdoelstellingen bodem en water
MTR	Maximaal toelaatbaar risico
NFO	Nederlandse Fruittelers Organisatie
NUB	Nota uitwerking baggerbeleid
NW3	Derde Nota waterhuishouding
NW4	Vierde Nota waterhuishouding
OM	Openbaar ministerie
PAK	Polycyclische aromatische koolwaterstof
PAREL	Plan van Aanpak Reductie Emissie in de Opengrondslandbouw
PD	Plantenziektenkundige Dienst
PEHS	Provinciale ecologische hoofdstructuur
RIMH	Regionale Inspectie Milieuhygiëne
RIZA	Rijksinstituut voor Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling
SP-2	Strategisch plan (van zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden)
STIWAS	Stimuleringsregeling waterkwaliteitsspoor
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
V.e.	Vervuilingseenheid
VR	Verwaarloosbaar risico
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Wabm	Wet algemene bepalingen milieuhygiëne
Wbb	Wet Bodembescherming
Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
WLTO	Westelijke land- en tuinbouw organisatie
Wm	Wet milieubeheer
WRW	Werkgroep Riolering West Nederland
Wvo	Wet verontreiniging oppervlaktewater

Bijlage 2: Overzicht actiepunten

Actiepunten

Nr.	Para-graaf	Actie
1	1.1/8.1	Voor en in overleg met alle gemeenten zullen stedelijk waterplannen worden opgesteld.
2.	1.5	Er zullen richtlijnen worden opgesteld voor de wijze waarop bestemmingsplannen worden beoordeeld.
3.	1.5/3.2	Een notitie zal worden opgesteld over de wijze van afstemming tussen het toekennen van bestemmingen in het kader van de ruimtelijke ordening en het toekennen van functies in het kader van het waterbeheer. Voorts zullen afspraken worden gemaakt voor de vormgeving van het bestuurlijk overleg met gemeenten inzake bovenbedoelde afstemming. De waterschappen zullen hiertoe het initiatief nemen.
4.	6.1	Het waterkwaliteitsmeetnet zal worden aangepast aan relevante ontwikkelingen.
5.	6.3.1	In de planperiode zullen proefprojecten met IBA's worden uitgevoerd.
6.	6.3.2	De Wvo-vergunningen voor indirecte lozingen van AMvB-bedrijven worden herzien.
7.	6.3.2	In de planperiode zullen de twee laatste grote directe industriële lozingen worden gesaneerd door aansluiting op de gemeentelijke riolering.
8.	6.3.3	Het beleid voor het gebruik van gewolmaniseerd hout zal worden geactualiseerd.
9.	6.3.3	In aanvulling op de activiteiten van het regioteam Diffuse Bronnen zullen de waterbeheerders specifiek regionale maatregelen nemen om de vervuiling door diffuse bronnen terug te dringen.
10.	6.3.3	Ten aanzien van de landbouw wordt verdere invulling gegeven aan het plan van aanpak opengrondsteelten.
11.	6.3.3	Voor de overige diffuse bronnen ligt het accent op het inzichtelijk maken van de problematiek, in combinatie met stimuleringsregelingen.
12.	6.4	In de planperiode zal voor wat betreft de samenwerking het accent worden gelegd op het versterken van het visueel toezicht en opsporing van ernstige vormen van milieu-overtredingen met behulp van ad-hoc handhavingsteams.
13.	6.4	De mogelijkheden van samenwerking op het gebied van handhaving zullen worden onderzocht.
14.	6.4	De handhavingstrategie Wvo zal worden geëvalueerd en zonodig bijgesteld.
15.	6.5.1	Op het gebied van (probleem)overstorten in relatie tot veedrenking zal beleid worden geformuleerd.
16.	6.7	Voor afvalwaterzuiveringsinrichtingen die lozen op recreatiewater en die de bacteriologische normen overschrijden zullen maatregelen worden getroffen.
17.	7.1.2	Wat betreft het natuurvriendelijk onderhoud zal in de planperiode onderzoek worden gedaan naar de frequentie, het tijdstip en de wijze van slootschooning in relatie tot de waterkwaliteit en het waterkwantiteitsbeheer.

Nr.	Para-graaf	Actie
18.	7.1.2	Het huidige natuurvriendelijk onderhoud zal tijdens de planperiode van het IWBP 2 worden gecontinueerd en op gebiedsniveau worden aangepast aan de aanbevelingen uit de nota "Milieuvriendelijk beheer door de waterschappen in Zuid-Holland Zuid". Ook het onderhoud door derden krijgt daarbij aandacht.
19.	7.1.2	Er zullen richtlijnen worden opgesteld voor de gewenste oppervlakte open water in relatie tot de functie van een gebied.
20.	7.2.2	Er zal worden gestreefd naar hergebruik van verwijderde baggerspecie.
21.	7.2.4	De criteria 'geen achterstallig onderhoud' en 'de vervuiler betaalt' zullen in 1998 worden uitgewerkt.
22.	7.2.4.	In 1999 zal worden bezien of een regeling ten aanzien van het verwijderen van verontreinigde baggerspecie door niet-particulieren gewenst en mogelijk is.
23.	7.3.1	Voor gebieden waarvoor nog geen peilbesluit vigeert wordt in de planperiode een peilbesluit opgesteld.
24.	7.3.2	Er zal onderzoek worden verricht naar de invloed van microverontreinigingen en andere stoffen uit systeemvreemd ingelaten water op de water(bodem)-kwaliteit.
25.	7.3.2	In een proefproject zal worden onderzocht of het mogelijk is om in agrarische gebieden brakke omstandigheden met de daarbij behorende karakteristieke leefgemeenschap te behouden.
26.	7.3.2	De resterende brakke natuurgebieden zullen voor zover mogelijk en wenselijk worden geïsoleerd.
27.	7.3.2	In een aantal brakke gebieden zal worden onderzocht wat het meest optimale peilbeheer is.
28.	7.3.2	De mogelijkheden om in in agrarische gebieden brakke omstandigheden met de daarbij behorende karakteristieke levensgemeenschap te behouden worden onderzocht in een nog aan te wijzen proefproject.
29.	7.3.2	Gedurende de planperiode zullen de mogelijkheden voor flexibel peilbeheer nader worden onderzocht.
30.	7.3.2	In de planperiode zullen de waterkwantiteitsbeheerders het operationeel peilbeheer van alle peilgebieden in eigen beheer nemen.
31.	7.4	Vanuit het waterkwaliteitsbeheer zal nader beleid worden geformuleerd in aansluiting op de inwerkingtreding van de ten behoeve van de fruitteelt in voorbereiding zijnde AMvB.
32.	7.4	De waterbeheerders zullen in 1999 een gemeenschappelijk beleid voor slootdempingen ontwikkelen.
33.	7.5	De waterschappen streven naar een adequaat handhavingsniveau.
34.	8.2	In samenwerking met de visstandbeheerders worden visstandbeheerplannen opgesteld.
35.	8.3	Minimaal een keer per drie jaar wordt er een calamiteitenbestrijdingsoefening gehouden.
36.	8.3	Ieder vier jaar worden de calamiteitenplannen herzien.

Nr.	Para- graaf	Actie
37.	8.3	In de planperiode zal, voor zover dat nog niet is gebeurd, overleg worden gevoerd met de gemeenten om ten aanzien van het verwijderen van kadavers uit het oppervlaktewater en vervolgens het aanbieden aan de gemeente die op dit punt van oudsher en op grond van de Destructiewet een taak heeft, concrete afspraken te maken.
38.	9	Bij de uitwerking en uitvoering van de gebiedsgerichte plannen en de stedelijk waterplannen zal communicatie een essentiële rol vervullen.

Bijlage 3: Begrippenlijst

Begrippenlijst

Actief biologisch beheer

Beheersvorm, waarbij actief in de biologische component(en) wordt ingegrepen. Het wordt toegepast om een ecosysteem sneller te laten herstellen dan alleen via natuurlijke processen mogelijk is.

Algemene milieukwaliteit (AMK)

Kwaliteitsdoelstelling, waaraan het zoete oppervlaktewater en de waterbodem in het jaar 2000 moeten voldoen, zoals omschreven in de derde Nota Waterhuishouding.

De AMK kent een minimum beschermingsniveau en een streefwaarde-niveau, waarop de risico's verwaarloosbaar worden geacht.

Andere watergangen

Dijksloten, wegsloten, spoorsloten en overige watergangen.

ANL-gebied

Agrarisch gebied met natuur- en/of landschapswaarden.

Aquatisch ecosysteem

Het geheel van chemische, fysische en biotische (flora en fauna) factoren van een water, de waterbodem en de onderlinge beïnvloeding van deze factoren.

Basisrioleringsplan

Een plan, waarin in detail wordt aangegeven hoe de inzameling en afvoer van afvalwater binnen een bepaald bebouwd gebied dient te geschieden.

Biochemisch zuurstofverbruik (BZV)

Een maat voor de hoeveelheid zuurstof, die nodig is voor de biochemische afbraak van de in het water aanwezige organische stof door de aanwezigheid micro-organismen.

'Biologisch gezond' water

Oppervlaktewater, waarin een gevarieerde en evenwichtige flora en fauna aanwezig is of zich kan ontwikkelen. Deze flora en fauna zou van nature aanwezig zijn en aangepast zijn aan de geografische en morfologische situatie en aan een bepaalde mate van menselijke beïnvloeding.

Botulisme

De infectie van kadavers (vooral watervogels) met de bacterie *Clostridium botulinum*.

CUWVO (Commissie uitvoering Wet verontreiniging oppervlaktewater)

Een adviescommissie met leden van verschillende overheden die de rijksoverheid adviseert met betrekking tot de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Defosfatering

Het verwijderen van fosfaat uit (gezuiverd) afvalwater of uit in te laten water.

Denitrificering

Het verwijderen van stikstof uit (gezuiverd) afvalwater.

Depositie

Het neerslaan of terechtkomen van deeltjes uit de lucht op de bodem, in het water etc.

Diffuse bronnen

Bronnen van verontreinigingen die niet op een enkele plaats zijn gelocaliseerd maar verspreid zijn over een (groot) gebied of in de lucht.

Doelstelling

Het geheel van kwaliteits- en kwantiteits-normen behorende bij een functie van oppervlakte- of grondwater.

Drooglegging

Het hoogteverschil tussen de waterspiegel in een waterloop en het maaiveld.

Duurzame ontwikkeling

Een ontwikkeling, die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien (derde Nota Waterhuishouding).

EA-gebied

Ecologisch aandachtsgebied: gebied met belangrijke hydrobiologische waarden.

Ecologie

De leer van de betrekkingen tussen dieren en planten en de omgeving waarin zij leven.

Ecologisch gericht beoordelingssysteem

Het, in het waterhuishoudingsplan gehanteerde, hydrobiologisch beoordelingssysteem op basis van het raamwerk van

Caspers en Karbe.

Ecologische hoofdstructuur

Het samenhangende netwerk van in (inter)nationaal opzicht belangrijke duurzaam te behouden ecosystemen. Dit netwerk bestaat uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones.

Ecologische infrastructuur

Samenhangend stelsel van reeds bestaande en nog tot stand te brengen grote en kleine natuurgebieden en van de verbindingen daartussen.

Effluent

Het in oppervlaktewater uitstromende gezuiverde water uit een afvalwaterzuiveringsinrichting.

Eutrofiëring

De verrijking van oppervlaktewater, bodem en grondwater met voedingsstoffen, als gevolg van de belasting met fosfor- en stikstofverbindingen. Vaak heeft dit een zodanige algengroei tot gevolg dat (zon)licht niet meer in het water kan doordringen en verstoring van het leefmilieu plaatsvindt.

Externe functionele samenhang

De relaties tussen waterbeheer en andere beleidsterreinen als milieubeheer, ruimtelijke ordening en natuurbeheer

Functie

De bestemming van het op en/of in de bodem vrij aanwezige water, met het oog op de daarbij betrokken belangen.

Grote wateren

Wateren, die groot van omvang zijn en waarin de opbouw (primaire productie) voornamelijk door fytoplanton (algen) wordt verzorgd.

Grijze lijststoffen

In internationaal verband geselecteerde stoffen met schadelijke eigenschappen, die onder bepaalde omstandigheden een bedreiging voor het milieu vormen. Voor deze stoffen wordt, net als voor zwarte lijststoffen, een brongericht beleid gevoerd, met dien verstande, dat dit beleid wordt getoetst aan de milieukwaliteitseisen (normen) voorzover, die aanwezig zijn.

Helofytenfilter

Een filter van moerasplanten, waar een afvalwaterstroom door heen wordt geleid om de kwaliteit van dat water te verbeteren. Moerasplanten zijn planten, die onder water wortelen en gedeeltelijk boven water uitsteken, zoals riet en risdodde.

Infiltratie, wegzijging

Neerwaarts gerichte stroming van grondwater en oppervlaktewater uit het grondoppervlak, vanuit sloten en drains of door een slechtdoorlatende laag.

Integraal waterbeheer

Samenhangend beleid en beheer dat de verschillende overheidsorganen met strategische taken en beheerstaken op het gebied van het waterbeheer voeren in het perspectief van de watersysteembenadering. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel de interne functionele samenhang als de externe functionele samenhang.

Interne functionele samenhang

De relaties tussen kwantiteits- en kwaliteitsaspecten van het oppervlakte- water en grondwater.

Keur of politieverordening

Een verordening met gebods- en verbodsbepalingen van een waterschapsbestuur. De keur bevat ondermeer bepalingen met betrekking tot de afmetingen en onderhoud van watergangen en kunstwerken.

Kleine wateren

Wateren, die klein van omvang zijn en waarin de opbouw (primaire productie) voornamelijk door hogere waterplanten wordt verzorgd.

Kwel

Een opwaarts gerichte stroming van het grondwater naar sloten en drains of door een slechtdoorlatende laag als gevolg van grotere stijghoogten buiten het gebied.

Legger

Een door het waterschap bijgehouden register van percelen, waarop bepaalde verplichtingen rusten. In de legger is opgenomen wat de minimale afmetingen zijn van de watergangen en kunstwerken.

Maaiveldafging

Daling van het grondoppervlak door verlaging van het polderpeil, grondwateronttrekkingen, oxydatie, krimp en/of externe belastingen.

Macrofauna

Ongewervelde in water levende diertjes, die juist met het blote oog waarneembaar zijn (macro-evertebraten).

Microfauna

Microscopisch kleine dierlijke organismen, die kleiner zijn dan 0,1 mm.

Microfyten

Microscopisch kleine plantaardige organismen. Dit zijn meestal algen.

Microverontreiniging

Een stof die in een lage concentratie een nadelige invloed uitoefent op de gezondheid van organismen.

Natuurontwikkeling

Het creëren van omstandigheden, die geschikt zijn voor het ontstaan van bijzondere natuur, op plaatsen die daarvoor eerder niet geschikt waren.

Natuurvriendelijk

Een vorm van oeverbeheer, waarbij behoud, herstel of ontwikkeling van ecologische waarden een belangrijke rol speelt.

Nutriënten

Voedingsstoffen.

Onderbemaling

Een door middel van bemaling gehandhaafde plaatselijke verlaging van het polderpeil.

Onderhoudsbagger

Baggerspecie, die vrijkomt bij het baggeren om waterhuishoudkundige redenen.

Overige watergangen

Alle watergangen niet zijnde hoofdwatergangen, dijk-, weg- of spoorloten.

Peil

Het krachtens het reglement of de verordening door de beheerder vastgelegde en door gedeputeerde staten goedgekeurde waterpeil in een polder, dat door de beherende instantie wordt nagestreefd.

Peilaanpassing

Peilverlaging waarbij de natuurlijke maaiveldaling wordt gevolgd.

Peilbesluit

Een besluit van de waterkwantiteitsbeheerder, waarbij het te handhaven oppervlaktewaterpeil wordt vastgelegd en waarin de betrokken belangen integraal zijn afgewogen.

Peilgebied

Een gebied waarin één en hetzelfde peil wordt nagestreefd.

Puntlozing

Lozing geconcentreerd op één lokatie, bijvoorbeeld de effluentlozing van een zuiveringsinstallatie.

Saneringsbagger

Baggerspecie, die vrijkomt bij het baggeren om milieuhygiënische redenen.

Signaleringswaarde (waterbodem)

Concentratie van een stof, waarbij onderzoek naar de noodzaak van sanering urgent is (derde Nota Waterhuishouding).

Schouw

Controle van de bepalingen uit de keur, betreffende het beheer en onderhoud van (hoofd)watergangen, waterkeringen en kunstwerken.

Standstijl-beginsel

Het uitgangspunt, dat voor een oppervlaktewater de kwaliteit van water en bodem in de loop van de tijd niet mag verslechteren.

Streefwaarde

Concentratieniveau van een milieugevaarlijke stof, waarbeneden het risico op nadelige effecten verwaarloosbaar is.

Streefbeeld

Het beeld van een situatie, zowel landelijk als per type watersysteem, die de garantie biedt voor een duurzaam gebruik door de mens.

Stroomgebied

Een gebied dat afwatert op eenzelfde oppervlaktewater.

Systeemvreemd water

Water, dat van buiten het gebied aangevoerd wordt en dat veelal een andere samenstelling heeft dan het van nature ter plaatse thuis horende water. Dit kan leiden tot een verschuiving in de flora en fauna door een vernadering in het soort voedsel dat in het water voorkomt.

Toetsingswaarde (waterbodem)

Concentratie van een stof, waarboven baggerspecie niet in het aquatisch milieu verspreid kan worden, maar in depot moet worden gebracht (derde Nota Waterhuishouding).

Veenweidegebieden

Gebieden waar binnen 80 cm vanaf het maaiveld minimaal 40 cm veen voorkomt.

Verbindingszone

Route waarlangs organismen zich kunnen verplaatsen. Dit is een onderdeel van de ecologische hoofdstructuur.

Verdroging

Schade aan land- en waternatuur als gevolg van te lage grondwaterstanden, vermindering van kwelstromen of het droogvallen van wateren.

Verziltting

Het proces van toename van het chloridegehalte van water, door natuurlijke of kunstmatige oorzaken.

Verzoeting

Het proces van afname van het chloridegehalte van het water in van oudsher brakke of zoute gebieden, door toestroom of lozing van zoet water.

Waterbeheerders

Waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheerders.

Waterbodem

Bodem, die permanent, danwel met een zekere regelmaat, danwel onder bijzondere omstandigheden met oppervlaktewater is bedekt.

Watersysteem

Een geografisch afgebakend, samenhangend en functionerend geheel van oppervlaktewater, grondwater, onderwaterbodems, oevers en technische infrastructuur met inbegrip van de daarin voorkomende levensgemeenschappen en alle bijbehorende fysische, chemische en biologische kenmerken en processen.

Watersysteembenadering

Werkwijze van waaruit de zorg voor de waterhuishouding wordt benaderd en waarbij uitgegaan wordt van de samenhang binnen de waterhuishouding en de relevante omgeving. (Het brede kader waarin de derde Nota waterhuishouding dient te worden geplaatst).

Zuiveringstechnische werken

Alle werken ten behoeve van de zuivering van afvalwater (inclusief transportgemalen en lozingsinrichtingen).

Zuurstofbindende stoffen

Stoffen, die bij bacteriële afbraak in oppervlaktewater zuurstof verbruiken.

Zwarte lijststoffen

Stoffen waarvoor, in internationaal verband, is afgesproken dat vermindering of opheffing van lozing de hoogste prioriteit verdient.

Onder zwarte lijststoffen worden in dit plan verstaan: de aangewezen stoffen van de zwarte lijst: kwik en cadmium en de 127 potentiële zwarte lijststoffen.

Kaartmateriaal

